

Arredamento Mimarlık 20'nci Yaş Kapağı

Mimarlık ortamımızın en uzun soluklu ve etkili dergilerinden Arredamento Mimarlık'ın Bülent Erkmen imzalı kapak tasarımları, Şubat 2009 sayısının kapağındaki şekerler bahanesiyle Ortaya düşünce, konu derginin kimliğini üretmekteki rolü açısından 20'li yaştan ilk yaşlara kadar uzandı.

Orhan Kolukisa

16.02.2009, 08:23

Mesir macunu değil mi bunlar? Yine de birşey ifade etmedi. Sorayım dedim, belki bir bilen çıkar.

Funda Uz Sönmez

17.02.2009, 12:06

Hiç mesir macunu dağıtılan bir doğum günü kutlamasına katılmadım, ya siz? Kapakları ironik ikonlardan oluşan bir derginin 20'nci yaş kutlamasında, üstünde 20 tane mum olan kremalı bir pasta bekliyor insan. Aranızda 20'nci yaşını mum üfleyerek kutlayan da yoktur heralde. **İnsan 20 yaş civarını alkol duvarını aşarak filan kutlamaz mı?** Öteden beri sevmiyorum Bülent Erkmen'in bu kapaklarını ve dergiyi ciddiye aldığım kadar ciddiye almıyorum.

İlker Özdel

17.02.2009, 19:30

Sanırım mesir macunu ile güç ve üreme/üretkenlik arasında bir ilişki kurmamız bekleniyor. Ama mesir macunu benim bildiğim daha uzun paketlenir. Bunlar pek bir güdük kalmış. Sahi **insanlar kaç yaşından sonra doğum günlerini kutlamayı bırakır/unutur? Peki ya dergiler, yayınlar? Yoksa kutlamasak da mı saklasak?**

Boğaçhan Dünderalp

18.02.2009, 10.52

Bülent Erkmek kapaklarının tümünde içerikle ilişki kursam da, anladığım şeyden çoğu kez tatmin olmuyorum. "O herhalde benim anlayışsızlığım" diyorum. Anlamak içinse saklıyorum, belki anlayışsızlığım değişir umuduyla.

Ben 20'nci yıl kapağını şöyle anladım:

Yorum 1: Biliyoruz ki, pek çok derde devadır mesir macunu ve yılda bir kez dağıtılır. 20'nci yılda, her daim gücünü kaybetmeden sürdürdüğünü, pek çok derde deva olduğunu temsilen seçilen bir imaj olsa gerek. Boyu mu? İlker'in söylediği gibi ben de uzun biliyorum. Ama formu ve ambalajı yerindedir. Ya ekonomik boyları çıktı, ya da "bu kadarı kararındadır" mealinde herhalde...

Yorum 2: Bülent Erkmek'in Arredamento kapaklarını o ay masasında bulunanlarla, (kalem, defter, kitap gibi nesnelere) yaptığı düşüncesi artık hepimizde yerleşti. Aslında onlar masasındaki, markaları gizlenmiş renkli şekerler de olabilir. Her yıla farklı renkte bir şeker. O anda masasında pasta, mum olmayabilir tabii. Hoş karşılamak lazım.

Yorum 3: Her yıl, ağızda hoş bir tat bırakan, abartmadan, tadıldıkça zevk alınan bir temsil nesnesi olarak kullanmış olabilir şekeri.

Hakan Tüzün Şengün

18.02.2009, 12.07

Mimarlık alanımızın irdeleme gündemini oluşturan maddelerin pek çoğunun, bu alanın 'boy' aynaları olduğunu söyleyebiliriz. Kendi halini topluca, hakikat ve hicap ile kavramak için çok fazla aracımız yok.

Hasbelkader bu alanı, ciddi biçimde dolduran bir dergi Arredamento.

Demokrasiyi -20 yıl- ara vermeden yaşayamayan bir ülkede, bir mimarlık dergisinin 20'nci yılını kutlaması kapak tasarımının önünde gitmiyor ama bir şekilde itiraf etmeliyim ki, benim de, birincil gündemim kendiliğinden 'kapak'.

Neden? Belki şundandır: Bizim gündemimiz -çoğunlukla- franchising, getirilip yerleştirilmiş gündemlerden oluşuyor. Kendi iç bağlantılarımız, murakabelerimiz 'alınır'. Kendi (güncel) efsanemiz 'yok'. Kendimiz yok olunca dünyanın ortak bahçesine katkımız da 'yok' oluyor.

Cem Akaş, birinci manifestonun 28'inci maddesinde şöyle diyor: "Herkes kendi efsanesini kurmak ve yaşatmakla yükümlüdür. Ancak bireysel efsaneler var olduğunda, ortak bir efsane oluşturulabilir."

Bu Avrupalı paketlenmiş pantone şekerleme, içinde -bize ait- temel katı (*hardcore*) gerçekleri barındırıyor. Belki hüsnü tahlil, ama sanmıyorum. 'Ya da' fark etmez.

Orhan Kolukısa

18.02.2009, 12:22

Bülent Erkmek'in bunları tasarlarken bizim kadar kafa yordüğünü düşünmüyorum aslında. Ortaya söylenen salata, atılan bir laf, kuyuya atılan taş gibi. Tesadüfi zihinsel ilişkilerden türemiş ve en iyi ihtimalle (evet, bu 'iyi' bir ihtimal) 'apofeni'ye yol açacak görseller sanki bunlar. Hakan'ın hüsnü tahlili de güzelmiş aslında. Şimdi biri çıkıp, "Bunlar mesir macunu değil ki" derse tam olacak!

Ahmet Önder

18.02.2009, 12:57

Bunlar mesir macunu değil ki. 20'nci yıl şerefine çam sakızı çoban armağanı.

Hakan Tüzün Şengün

18.02.2009, 16.06

Madem kapak tartışıyoruz, Bülent Erkmen'in Arredamento kimliğini üretmekteki başarısını da analiz etmek gerekir.

Arredamento, zamanında Ömer Madra'nın editörlüğünü yaptığı bir tasarım kültürü dergisi aslında. Bir dönemin bazı kişilerinin kendi mesleki hayatlarının kesişimlerini, ortak alanlarını, tasarım ve sanat alanının ve dönemin en fiyakalı (80'ler) -iç- mimari kapitalini hedef alan bir dergi. Sonra mimarlık alanına terfi etti. **Bir ihtimal, ülke bu dergi kadar mimarlık alanına terfi etmedi.**

Bülent Erkmen'in dergi kapağını, yazılı görsel ve beyaz düzlem üzerindeki nesne tansiyonu üzerine kurması, onun bu "tasarım kültürü" arka planından geliyor ve Erkmen'in grafik alanı mimari reflekslerle kurma becerisi ile iki boyutlu görsel ve metin arasında gölgesi ve fotografik imgenin nesnesi arasında bir ilişki kuruyor. Üstüne bindiriyor eziyor. Kenara çekiyor. Tektonik oyunlar oynuyor. Ve pek çok kapak, ne yazık ki aynı şiddette olmuyor. Ancak kendi efsanesini, kimliğini ve gücünü kuruyor. "Franchising apartmalar" yerine kendi hallerinin ifadesini üstleniyor ve inatla 20 yıl taşıyor. Aynı Açık Radyo gibi, Roll gibi. Kendi kültürünü ve fikrini ortaya koyuyor.

Bu kapaktan öğrenecek çok şey var. Ve 'kriz sayesinde', anlamak için çok zamanımız var!

Burak Altınışık

18.02.2009, 16:41

Erkmen'in kapakları, her ne kadar her seferinde gülümseyenler ve dudak bükenler sayısında öncekilerle benzer sonuçlar vermese de, derginin imgesi açısından, bir tür dekoratif unsur olmanın aksine, kendi başına bir metin gibi ele alınışıyla dikkate değer duruyor. **Tasarımı oyunlaştırınca naiflikten derinliğe ve/veya yoğunluğa salınmanın kendisi hem meşru hem de olağan hale gelebiliyor. Dolayısıyla, çam sakızı çoban armağanı hikayesi de bu aralığa yerleşiyor.**

Açıkçası, tam da bu tür noktalarda kekelemeye başlıyorum: Salınmanın kendisini olağanlaştırmak eleştirelliği etki(n)siz mi kılıyor? Yoksa olağanlaş(tır)manın nasıl oluştuğu ve neyi görünür kıldığı üzerine kafa yormak mı eleştirir?

Bu arada naiflikten kastım, çam sakızı çoban armağanı kapak ile Hakan'ın ifadesiyle tektonik kaydırmalara yaslanan bazı kapaklardaki derinlik arasındaki çeşitlenme...

Özlem Berber

18.02.2009, 19:02

Burak'ın her iki sorusu da doğru bence: Naiflikten yoğunluğa, yüzeyden derinliğe salınımların olağanlaşmasının nasıl oluştuğu ve neyi görünür kıldığını anlama çabası eleştirir, fakat bu aynı zamanda da eleştirelliği etki(n)siz kılıyor. Yani sen anlamaya çalışırken bardaklar, saksılar, örümcek adam ya da mesir macunlarıyla 'life goes on'...

İlker Özdel

18.02.2009, 19:26

Hakan'ın işaret ettiği Arredamento'nun ilk yılları, Tanyeli öncesi Madra dönemi kapaklarını hatırlamak da enteresan. 1990'lı yılların ilk yarısı, 15-20 yıl önce yani. Henüz 2 haftadır yayınlanmaya başlanan Kale Grubu - Radikal ortak yapımı Tasarım Gazetesi anasayfa grafiği/kolajı ile benzerlik düşündürücü. Tasarım/dekorasyon denildiğinde pazara çıkış halinin değişmez yüzü bu sanki. Erkmen'in 15 yıl önce ortaya koyduğu ve bugüne kadar beğenilsin beğenilmesin soluksuz sürdürdüğu ayrık duruşa 15 yıl önce nasıl bakıyorsak, bugün de öyle bakıyoruz. Kimi zaman tebessümle, kimi zaman gülümsemeyle, kimi zaman ise kahkahalarla gülen ya da kızan, somurtan, bağıran bir Erkmen'in sindiği kapaklar, en az kendisi kadar aynı ve bir o kadar da farklı. Zayıf ya da güçlü, mesajı zarfında taşıyan başka alternatifler ortaya çıkmadıkça, tek örnek üzerinden bakmaya, konuşmaya ya da kayıtsız kalmaya devam edeceğiz.

Saitli Köknar

18.02.2009, 19:38

Bu kapaklar basitten karmaşığa, sığdan derine okumalar (eleştiriler de) yapmaya imkan veriyorsa, kapağı yapanın planlamadığı açınımlara (sanki mesir macunu okuması böyle) sebep oluyorsa iyi tasarımıdır. Bu durumda eleştirinin etkin olmamasına da katılmıyorum, çünkü o da hayatla birlikte akıyor, üzerine inşa edildiği işin varoluşunu genişletiyor, zenginleştiriyor (olumlu ya da olumsuz, iyi eleştiriden söz ediyorum).

Benim sevdiğim ve nefret ettiğim (tokyolu olan bir tanesi) Arredamento kapakları var. Diğer tasarım dergisi kapakları ise sadece yeni bir sayının çıktığını hatırlatıyor bana. Neredeyse sıfır düşünce ve yorumlama aralığı, böyle kurgulanmamışlar. Bu kapaklar ise Erkmen'in grafi-karikatürleri.

Ahmet Önder

18.02.2009, 20:29

Yanlış anlaşılma 'iş'in parçasıdır. Bir mecrada söylediğin, söylemediğin, söyleyemediğin söz başka bir mecrada yeni bir söze dönüşür. Tasarımcı da bundan, bu farklı okumalardan keyif alır. Biraz fazla keyif alırsa, her işin, çıkardığı kötü işlerin rasyonalizasyonu da burada gizlenir.

Bunda da çok büyük bir sorun yok galiba. Bazı işler diğerlerinden daha kötüdür. Erkmen'in Arredamento kapaklarındaki tasarım belki de ilk kapakta bitmiştir. Belki de tasarım sorunu, beyaz fon üzerindeki sahte gölgeli, "cut out" görselin, önceleri profile, sonralarında da dosya ile her sayıda şöyle ya da böyle ilişkilendirilmesine indirgenmiştir. Bu indirgemenin sonuç ürünü de bazı dosya konularıyla tam örtüşmüştür, tam oturmuştur, bazılarının da üstüne yapışıp kalmıştır.

Ben yine de tasarımcının toplam üretim kalitesi, münferit saçmalamalarını döver diyeyim. Peki bu kapak bana, 20'nci yaşla ilgili (ki gerçekten dile kolay) kuvvetli birşey diyor mu? Hayır demiyor.

İlker Özdel

18.02.2009, 20:40

Arredamento kapağı ile ilk göz temasında nesneye mi bakıyorsunuz yoksa yandaki konu başlıklarına mı? Görselin ilk elde dikkati çekiyor olması neredeyse kaçınılmaz. Ancak o ilk temas ile gözün konu başlıklarını taraması arasında, hatta bu tarama anında zihin hala az önce gördüğu nesne ile meşgulse bence gerekeni yapmıştır.

Orhan Kolukısa

18.02.2009, 20:57

Yanılış anlamak yaratıcı bir süreçtir...

Nuray Togay

21.02.2009, 17:42

Bir derginin kapağı, daha siz içinde ne olup bittiğini görmeden içeriye ait referanslar verir. O referanslar aracılığı ile de sadece o sayısının içeriği hakkında değil, aynı zamanda o derginin genel olarak kimliği, politikası ve ses tonu hakkında bir fikir edebilirsiniz. *Domus* dergisi bir dönem, derginin konu başlıklarını derginin poşetine basmıştı, yani "Bunu yırtıp atabilirsiniz" diyordu ve geriye sadece çarpıcı bir imgesellikle sunulmuş kapak kalıyordu. Çünkü o dönem *Domus*, video, sinema ve grafik tasarım meselelerine epey odaklanmıştı, yani görselliği ön planda bir dergi haline gelmişti. Epeydir bu gözle incelemiyorum dergileri, belki hala aynı tavrı sürdürüyordur. *Volume* dergisi ise kapak ve dergi arasındaki ilişkiyi bana göre en çarpıcı kuran mimarlık dergilerinden biri. Rengi ve tipografıyı çok iyi kullanır, kağıdı ile istediği gibi oynar. Hatta gördüğüm birkaç sayıda kapak dergiden ayrılabilir bir özelliğe sahip, çünkü açıldığında 35x50 ebatlarında arkalı önlü bir afişe dönüşüyor. Ve o afiş, "Fuck the Building" gibi yüksek sesli cümleler kurabiliyor. Çünkü *Volume* böyle bir dergi...

Arredamento'ya dönersek... **Bence Bülent Erkmn, bu derginin yayın politikasını, Türkiye mimarlık ortamı içindeki yeri ve konumunu o kadar iyi biliyor ki, kapaklarını da derginin kendisi kadar suskun ve mesafeli tasarlıyor. Yani kapağa taşınacak konu her ne olursa olsun, o konuya biçilen imgenin (ister nesne, ister bir insan profili, ister tipografik bir unsur olsun) biraz şaşırtıcı olmaktan başka çaresi zaten yok.** Çünkü derginin hayatla kurduğu ilişki ve ilişkinin tarzı belli. Hal böyleyken, derginin almadığı riski, tasarımcı niye alsın ki!

Bu son sayının kapağına gelirse... O ambalajların içinde ister şeker ister mesir macunu olsun, bana kapak o kadar "olağan", hatta o kadar "bunaltıcı" geldi ki. Çünkü anonim bir nesne tüm sıradanlığı/olağanlığı ile orada. Dolayısıyla kapağın çağrıştırdığı da, geleneksel aidiyet formları içinde, yani rutinleşmiş alışkanlıklar içinde, tekrarın iç kıyıcı bir hal aldığı, bakkaldan alınma ucuz şekerlerle geçiştirilen olası bir bayram...